

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lotterilagen samt 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (RP 96/2008 rd)

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lotterilagen samt 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden kompletteras. Syftet med den är att effektivisera förebyggandet av sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel och utöka myndigheternas möjligheter att ingripa i lagstridig penningspelsverksamhet.

På grund av penningspelsverksamhetens avsevärda samhälleliga och ekonomiska be-

tydelse föreslås det i samma syfte i denna proposition att en bestämmelse om en gärningsform med strängare straff för lotteribrott som begåtts i samband med penningspelsverksamhet tas in i strafflagen med penningspelsbrott som brottsrubricering. För att säkerställa att det nya brottsrekvisitet är exakt och noga avgränsat föreslås det att lotterilagen kompletteras med en definition av begreppet penningspel, som används i brottsrekvisitet.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Bestämmelser om lotteribrott finns i 17 kap. 16 a § i strafflagen (39/1889). Med brott avses 1) anordnande av ett lotteri utan sådant tillstånd som avses i lotterilagen (1047/2001), 2) användande av avkastningen av ett lotteri på ett sätt som väsentligt strider mot en bestämmelse i tillståndet att anordna lotteriet eller tillståndet att ändra det ändamål för vilket avkastningen kan användas, 3) försummande av den redovisningsskyldighet som hör samman med anordnandet av lotterier, 4) brott mot ett förbud som gäller anordnande av lotterier i 62 § 1—4 mom. i lotterilagen, eller 5) anordnande av ett mindre lotteri utan att de villkor som 5 § i lotterilagen ställer på den som anordnar ett lotteri uppfylls. För lotteribrott kan böter eller fängelse i högst sex månader dömas ut.

De misstänkta lotteribrotten inom penningspelsverksamheten har oftast hänfört sig till främjande av penningspel som inte är tillåtna hos oss genom publicerande eller spridande

av reklammaterial. Frågan om monopolsystemets regionala omfattning togs upp i högsta domstolens avgörande om Ålands penningsautomatföreningens internetspel (HD 2005:27).

På grund av penningspelsverksamhetens avsevärda samhälleliga och ekonomiska betydelse föreslås det att en bestämmelse om en egen gärningsform med strängare straff för lotteribrott som begåtts i samband med penningspelsverksamhet tas in i strafflagen med penningspelsbrott som brottsrubricering.

Som penningspelsbrott ska bestraffas gärningar som är centrala med avseende på förhindrandet av lagstridig penningspelsverksamhet och som för närvarande bestraffas som vanligt lotteribrott. Tillvägagångssätten är 1) anordnande av penningspel utan penningspelstillstånd eller i strid med villkor eller bestämmelser i penningspelstillståndet, 2) försäljning eller förmedling av lotter för penningspel som anordnats utan penningspelstillstånd eller marknadsföring av sådana penningspel, 3) försäljning eller förmedling

av lotter för penningsspel till utlandet eller marknadsföring av penningsspel i utlandet, om det inte är tillåtet enligt lagstiftningen i den stat eller den region till vilken lotterna säljs eller förmedlas eller penningsspel marknadsförs, 4) försäljning eller förmedling av lotter, mottagande av spelinsatser eller förmedling av vinster utan tillstånd av den som anordnar penningsspel och 5) upplåtande av en lokal för penningautomater eller kasinospel som tillhandahålls utan penningsspelstillstånd. Det första tillvägagångssättet ingår för närvarande i fråga om verksamhet som sker utan penningsspelstillstånd i 17 kap. 16 a § 1 punkten i strafflagen, som gäller lotteribrott. Straffbar ska dessutom vara verksamhet som strider mot villkoren eller bestämmelserna i penningsspelstillståndet. De övriga tillvägagångssätten ingår för närvarande i 4 punkten i samma bestämmelse om lotteribrott och får sitt innehåll av 62 § 2 och 3 mom. i lotterilagen. Det andra och tredje gärningssättet är formulerat med beaktande av den ordalydelse som föreslås i 62 § 2 mom. i lotterilagen i den proposition som regeringen tidigare avlåtit till riksdagen (RP 96/2008 rd). Enligt nämnda proposition används begreppet marknadsföra lotterier i stället för det tidigare begreppet främja lotterier genom att publicera eller sprida reklammaterial eller på något annat motsvarande sätt. I samma proposition föreslås att marknadsföring definieras i 4 § 3 punkten i lotterilagen. Missbruk i anslutning till anordnande av penningsspel som gäller det ändamål för vilket avkastningen kan användas och redovisningsskyldigheten ska därmed fortfarande bedömas som vanligt lotteribrott.

Den straffskala som föreslås för penningsspelsbrott motsvarar den straffskala som år 2006 föreskrivits för penninginsamlingsbrott i 17 kap. 16 b i strafflagen.

Det föreslås att bestämmelserna om penningsspelsbrott placeras i 17 kap. 16 a § i strafflagen. De nuvarande 16 a, 16 b och 16 c § blir 16 b, 16 c och 16 d. Samtidigt föreslås att den nuvarande 16 a §, som blir 16 b §, ändras på det sätt som följer av att en ny 16 a § fogas till lagen.

I 4 § i lotterilagen definieras penningsspelsverksamhet, men inte uttryckligen penningsspel. Med penningsspelsverksamhet avses en-

ligt 4 § 2 punkten anordnandet av sådana lotterier där spelaren kan vinna pengar.

Eftersom begreppet penningsspel används i brottsrekvisitet för penningsspelsbrott, föreslås det att till lotterilagen fogas en definition av penningsspel för att säkerställa att brottsrekvisitet är exakt och noga avgränsat. Med penningsspel avses i motsvarighet till den nuvarande definitionen på penningsspelsverksamhet lotterier där spelaren kan vinna pengar. De tillåtna formerna för anordnandet av penningsspel uppräknas fortfarande i 3 § 1—7 punkten i lotterilagen.

På grund av den bestämmelse om penningsspelsbrott som enligt förslaget ska tas in i strafflagen ska ett motsvarande tillägg göras i hänvisningsbestämmelsen i 63 § i lotterilagen.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen bidrar till att förebygga lagstridig penningsspelsverksamhet och i anslutning därtill också sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningsspel.

3 Beredning av propositionen

Det av statsrådet tillsatta Penningsspelsforumet föreslog i sina riktlinjer för den finländska politiken för penningsspel, som färdigställdes den 10 mars 2006 (Inrikesministeriets publikationer 28/2006), att det vid sidan av lotteribrott ska föreskrivas om en grov gärningsform i anslutning till penningsspel med t.ex. penningsspelsbrott som brottsrubricering. Straffpåföljderna för penningsspelsbrott ska vara strängare än för vanliga lotteribrott. Det maximala fängelsestraffet skulle i detta fall ökas från nuvarande sex månader till t.ex. två år.

Vid inrikesministeriet bereddes som tjänsteuppdrag ett utkast till regeringsproposition (SM044:00/2007) där det föreslås att bland annat den ändringen i strafflagen som Penningsspelsforumet föreslagit ska genomföras. Utkastet till regeringsproposition sändes på remiss i maj 2007.

Det av inrikesministeriet tillsatta projektet för en revision av lotterilagen (SM064:00/2007) överlämnade sin mellanrapport med förslag inom projektets första

skede till inrikesministern den 10 april 2008. Ovan nämnda utkast till regeringens proposition som beretts vid inrikesministeriet som tjänsteuppdrag och de förslag som projektet beredde utgående från det och remissyttrandena om det innehöll bl.a. förslag till straffbestämmelser. Detta förslag grundar sig på de förslagen.

4 Ikraftträdande

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft samtidigt med de lagar som före-

slås i den proposition som tidigare avlåtits till riksdagen.

I fråga om tillämpningen av straffbestämmelsen om penningsspelsbrott ska man tillämpa principen om en lindrigare lag som avses i 8 § i grundlagen och 3 kap. 2 § i strafflagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 17 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 17 kap. 16 a—16 c §, sådana de lyder, 16 a § i lag 1051/2001 samt 16 b och 16 c § i lag 257/2006, samt
fogas till 17 kap., sådant det lyder jämte ändringar, en ny 16 d § som följer:

17 kap.

ningspelsbrott dömas till böter eller fängelse
i högst två år.

Om brott mot allmän ordning

16 b §

16 a §

*Lotteribrott**Penningspelsbrott*

Den som

Den som

1) anordnar penningsspel utan sådant penningsspelstillstånd som avses i 11 § i lotterilagen (1047/2001) eller i strid med de villkor eller bestämmelser som enligt 13 § i den lagen tagits in i penningsspelstillståndet,

1) anordnar ett annat lotteri än ett sådant som avses i 16 a § 1 punkten utan sådant tillstånd som avses i lotterilagen,

2) säljer eller förmedlar lotter för penningsspel som anordnats utan sådant penningsspelstillstånd som avses i lotterilagen eller marknadsför sådana penningsspel, i strid med förbudet i 62 § 2 mom. 1 punkten i den lagen,

2) på ett annat sätt än vad som avses i 16 a § bryter mot ett förbud i 62 § 1—4 mom. i lotterilagen,

3) säljer eller förmedlar lotter för penningsspel till utlandet eller marknadsför penningsspel i utlandet i strid med förbudet i 62 § 2 mom. 2 punkten i lotterilagen,

3) använder avkastningen av ett lotteri på ett sätt som väsentligt strider mot en bestämmelse i tillståndet att anordna lotteriet eller tillståndet att ändra det ändamål för vilket avkastningen kan användas,

4) utan tillstånd av den som anordnar penningsspel säljer eller förmedlar lotter eller tar emot spelinsatser eller förmedlar vinster som hänför sig till penningsspel som anordnats med stöd av penningsspelstillstånd som avses i lotterilagen, i strid med förbudet i 62 § 2 mom. 3 punkten i den lagen, eller

4) försummar den redovisningsskyldighet som hör samman med anordnandet av lotterier, eller

5) upplåter en lokal för penningautomater eller kasinospel som tillhandahålls utan sådant penningsspelstillstånd som avses i lotterilagen, i strid med förbudet i 62 § 3 mom. i den lagen,

5) anordnar ett sådant mindre lotteri som avses i 27 § 1 mom. i lotterilagen utan att uppfylla de villkor som i 5 § i den lagen ställs på den som anordnar ett lotteri,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *pen-*

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *lotteribrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

16 c §

Penninginsamlingsbrott

Den som uppsåtligen

1) anordnar en penninginsamling utan tillstånd enligt lagen om penninginsamlingar

(255/2006) eller i strid med 5 § 2 eller 3 mom. i den lagen,

2) anordnar en penninginsamling i strid med förbudet i 9 § i lagen om penninginsamlingar,

3) vid anordnande av en penninginsamling ger målgruppen för insamlingen osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla,

4) lämnar tillståndsmyndigheten enligt lagen om penninginsamlingar en oriktig uppgift om en omständighet som är ägnad att påverka möjligheterna att få ett tillstånd till penninginsamling eller villkoren för det, eller hemlighåller en sådan omständighet eller efter att ha fått tillståndet inte underrättar tillståndsmyndigheten om en sådan förändring i förhållandena som tillståndshavaren i samband med beviljandet av tillståndet eller annars särskilt har ålagts att anmäla,

5) i väsentligt hänseende använder de medel som influtit genom penninginsamlingen i strid med de villkor som uppställts eller förelägganden som givits i tillståndet till penninginsamling eller i ett tillstånd som gäller

ändring av användningsändamålet för medlen,

6) försummar redovisnings- eller anmälningsskyldigheten enligt 21 § i lagen om penninginsamlingar, eller

7) är verksam som den som i praktiken anordnar en penninginsamling utan något förordnande enligt 15 § 1 mom. i lagen om penninginsamlingar,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *penninginsamlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

16 d §

Lindrigt penninginsamlingsbrott

Om penninginsamlingsbrottet bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för *lindrigt penninginsamlingsbrott* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 4 och 63 § i lotterilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lotterilagen av den 23 november 2001 (1047/2001) 4 § 2 punkten och 63 § samt
fogas till 4 § en ny 1 a-punkt som följer:

4 §

63 §

*Övriga definitioner**Hänvisningar till strafflagen*

I denna lag avses med

Bestämmelser om straff för penningspels-
brott och lotteribrott finns i 17 kap. 16 a och
16 b § i strafflagen (39/1889).

1 a) *penningspel* sådana lotterier där spela-
ren kan vinna pengar,

2) *penningspelsverksamhet* anordnandet av
penningspel,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 december 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Anne Holmlund*

Bilaga
Parallelltext

1.

Lag

om ändring av 17 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 17 kap. 16 a—16 c §, sådana de lyder, 16 a § i lag 1051/2001 samt 16 b och 16 c § i lag 257/2006, samt
fogas till 17 kap., sådant det lyder jämte ändringar, en ny 16 d § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

16 a §

Penningspelsbrott

Den som

1) anordnar penningspel utan sådant penningspelstillstånd som avses i 11 § i lotterilagen (1047/2001) eller i strid med de villkor eller bestämmelser som enligt 13 § i den lagen tagits in i penningspelstillståndet,

2) säljer eller förmedlar lotter för penningspel som anordnats utan sådant penningspelstillstånd som avses i lotterilagen eller marknadsför sådana penningspel, i strid med förbudet i 62 § 2 mom. 1 punkten i den lagen,

3) säljer eller förmedlar lotter för penningspel till utlandet eller marknadsför penningspel i utlandet i strid med förbudet i 62 § 2 mom. 2 punkten i lotterilagen,

4) utan tillstånd av den som anordnar penningspel säljer eller förmedlar lotter eller tar emot spelinsatser eller förmedlar vinster som hänför sig till penningspel som anordnats med stöd av penningspelstillstånd som avses i lotterilagen, i strid med förbudet i 62 § 2 mom. 3 punkten i den lagen, eller

5) upplåter en lokal för penningautomater eller kasinospel som tillhandahålls utan sådant penningspelstillstånd som avses i lotterilagen, i strid med förbudet i 62 § 3 mom. i

den lagen,
ska, om inte strängare straff för gärningen
föreskrivs någon annanstans i lag, för **pen-
ningspelsbrott** dömas till böter eller fängelse
i högst två år.

16 a §

Lotteribrott

Den som

- 1) anordnar ett lotteri utan sådant tillstånd som avses i lotterilagen (1047/2001),
- 2) använder avkastningen av ett lotteri på ett sätt som väsentligt strider mot en bestämmelse i tillståndet att anordna lotteriet eller tillståndet att ändra det ändamål för vilket avkastningen kan användas,
- 3) försummar den redovisningsskyldighet som hör samman med anordnandet av lotterier,
- 4) bryter mot ett förbud i 62 § 1—4 mom. lotterilagen, eller
- 5) anordnar ett mindre lotteri som avses i 27 § 1 mom. lotterilagen utan att uppfylla de villkor som 5 § lotterilagen ställer på den som anordnar ett lotteri,
ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *lotteribrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

16 b

Penninginsamlingsbrott

Den som uppsåtligen

- 1) anordnar en penninginsamling utan ett tillstånd enligt lagen om penninginsamlingar (255/2006) eller i strid med 5 § 2 eller 3 mom. i lagen,
- 2) anordnar en penninginsamling i strid med förbudet i 9 § i lagen om penninginsam-

16 b §

Lotteribrott

Den som

- 1) anordnar ett *annat* lotteri *än ett sådant som avses i 16 a § 1 punkten* utan sådant tillstånd som avses i lotterilagen,
- 2) *på ett annat sätt än vad som avses i 16 a §* bryter mot ett förbud i 62 § 1—4 mom. lotterilagen,
- 3) använder avkastningen av ett lotteri på ett sätt som väsentligt strider mot en bestämmelse i tillståndet att anordna lotteriet eller tillståndet att ändra det ändamål för vilket avkastningen kan användas,
- 4) försummar den redovisningsskyldighet som hör samman med anordnandet av lotterier, eller
- 5) anordnar ett *sådant* mindre lotteri som avses i 27 § 1 mom. i lotterilagen utan att uppfylla de villkor som i 5 § i *den lagen* ställs på den som anordnar ett lotteri,
ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *lotteribrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

16 c §

Penninginsamlingsbrott

Den som uppsåtligen

- 1) anordnar en penninginsamling utan tillstånd enligt lagen om penninginsamlingar (255/2006) eller i strid med 5 § 2 eller 3 mom. i *den* lagen,
- 2) anordnar en penninginsamling i strid med förbudet i 9 § i lagen om penninginsam-

lingar,

3) vid anordnande av en penninginsamling ger målgruppen för insamlingen osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla,

4) lämnar tillståndsmyndigheten enligt lagen om penninginsamlingar en oriktig uppgift om en omständighet som är ägnad att påverka möjligheterna att få ett tillstånd till penninginsamling eller villkoren för det, eller hemlighåller en sådan omständighet eller efter att ha fått tillståndet inte underrättar tillståndsmyndigheten om en sådan förändring i förhållandena som tillståndshavaren i samband med beviljandet av tillståndet eller annars särskilt har ålagts att anmäla,

5) i väsentligt hänseende använder de medel som influtit genom penninginsamlingen i strid med de villkor som uppställts eller förelägganden som givits i tillståndet till penninginsamling eller i ett tillstånd som gäller ändring av användningsändamålet för medlen,

6) försummar redovisnings- eller anmälningsskyldigheten enligt 21 § i lagen om penninginsamlingar, eller

7) är verksam som den som i praktiken anordnar en penninginsamling utan något förordnande enligt 15 § 1 mom. i lagen om penninginsamlingar,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *penninginsamlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

16 c

Lindrigt penninginsamlingsbrott

Om penninginsamlingsbrottet bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *lindrigt penninginsamlingsbrott* dömas till böter.

lingar,

3) vid anordnande av en penninginsamling ger målgruppen för insamlingen osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla,

4) lämnar tillståndsmyndigheten enligt lagen om penninginsamlingar en oriktig uppgift om en omständighet som är ägnad att påverka möjligheterna att få ett tillstånd till penninginsamling eller villkoren för det, eller hemlighåller en sådan omständighet eller efter att ha fått tillståndet inte underrättar tillståndsmyndigheten om en sådan förändring i förhållandena som tillståndshavaren i samband med beviljandet av tillståndet eller annars särskilt har ålagts att anmäla,

5) i väsentligt hänseende använder de medel som influtit genom penninginsamlingen i strid med de villkor som uppställts eller förelägganden som givits i tillståndet till penninginsamling eller i ett tillstånd som gäller ändring av användningsändamålet för medlen,

6) försummar redovisnings- eller anmälningsskyldigheten enligt 21 § i lagen om penninginsamlingar, eller

7) är verksam som den som i praktiken anordnar en penninginsamling utan något förordnande enligt 15 § 1 mom. i lagen om penninginsamlingar,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *penninginsamlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

16 d §

Lindrigt penninginsamlingsbrott

Om penninginsamlingsbrottet bedömt som en helhet är ringa, *ska* gärningsmannen för *lindrigt penninginsamlingsbrott* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 4 och 63 § i lotterilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lotterilagen av den 23 november 2001 (1047/2001) 4 § 2 punkten och 63 § samt
fogas till 4 § en ny 1 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

4 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

2) *penningspelsverksamhet* anordnandet av sådana lotterier där spelaren kan vinna pengar,

Föreslagen lydelse

4 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

1 a) **penningspel** sådana lotterier där spelaren kan vinna pengar,
2) *penningspelsverksamhet* anordnandet av *penningspel*,

63 §

Lotteribrott

Om straff för lotteribrott bestäms i 17 kap. 16 a § strafflagen (39/1889).

63 §

Hänvisningar till strafflagen

Bestämmelser om straff för penningspelsbrott och lotteribrott finns i 17 kap. 16 a och 16 b § i strafflagen (39/1889).

Denna lag träder i kraft den 20 .